

Böyle bir yazı yazmayı düşünmüyordum ama yeni bilgiler temelinde yazmak gereğini hissettim.

Japonya'da yeni başbakan seçildi. Japon adları aklımda kalmadığı için yazmıyorum, merak edenler basından öğrenebilir. Önemli olan adamın 71 yaşında olması. Japonya gelişmiş kapitalist bir toplumdur. Bu toplumlarda performans esastır. Üzerine aldığı işe uygun beden ve akıl yapısına, ek olarak gerekli tecrübeye sahip olmak zorundasınızdır. 71 yaşındaki adam bunu fazlasıyla biliyordur, onu seçenler de biliyordur. Japonya gibi bir ülkede başbakanlığın ağır bir iş olduğunu tahmin etmek zor olmasa gerektir.

Jane Fonda 70 yaşın üzerinde ve militan bir çevre eylemcisi, ikide bir de gözaltına alınıyor.

Çin'in devrim sonrası tarihiyle ilgili yoğun okumaya başladığımı geçen yazıda belirtmiştim. Çin'de kapitalizmden sosyalizme geçişin sembol ismi Deng Xiaoping 1974'te Birleşmiş Milletler'de konuşma yapıyor. Sözüünü ettiği ise üç dünya teorisi... Bu konuşma Deng için dünya çapında tanınma anlamına da geliyor. Gerçi konuşması "deli saçması" olarak değerlendiriliyor ama olsun. Bu konuşmayla Mao tarafından kenara itilmiş Deng'in yeniden yükselişi başlıyor.

Deng bu sırada 70 yaşındadır.

Geçtiğimiz yıl 90 yaşına basan Jürgen Habermas'ın 1752 sayfalık iki ciltlik bir felsefe tarihi kitabı yayınlanmıştı.

Aranırsa başka örnekler de bulunabilir.

Kendime gelince, 25 yaşımdayken bu kadar uzun vadeli plan yapamazdım. 5-10 yıl daha yaşar mıydım, bilmiyordum. Bu nedenle son derece hızlı gitmiş ve neredeyse bir ömrü 25 yaşına sığdırmıştım. O kadar ki, iki yıl sonra hapishaneye girdiğimde buradan hiç çıkamayacak olsam bile oldukça rahattım. Hayatta yapacağımı yapmıştım ve ancak o zaman 50 yaşını görebileceğime inanmıştım.

70'i de gördüm...

15-20 yıl kadar önce yanı 50'li yaşlardayken benden biraz büyük ama oldukça yorgun bir arkadaşla konuşuyorduk. Onun için hayat bitmiş gibi bir şeydi. Gelecekte beklentisi yoktu, dolayısıyla planları da bulunmuyordu. Bunun doğru olmadığını anlatmıştım. O da bana "sen psikolojik ve bedensel olarak fazla yıpranmamışsın" demişti. Kendisi ise fazlasıyla yıpranmıştı.

Sevdiği eşi aniden ölmüş, iki çocuğu büyütmüş, sigara tiryakisi de olunca kalp krizi geçirmiş, atlatmış ama epeyce yıpranmıştı.

Ne hapse girmiş ne de kaçak yaşamıştı ve aslında daha az yıpranmış olması gerekirdi. Davranış tarzımı anlamıyordu hatta ona tersti.

"İlk kızını hiç merak etmiyor musun?"

"Edip de ne yapacağım?"

"Böyle şey olur mu, insan merak eder."

"Baba-kız ilişkisi, sosyal bir ilişkidir. Benim onunla hiç sosyal ilişkim olmadı. Doğumundan sonra ilk birkaç ay ben baktım –erkeğim ama bu işleri iyi yaparım- sonra ayrıldım ve üç yıl sonra ben hapishanede iken gördüm. Üç yaşındaki çocuk bana düşman, neden, çünkü öyle yetiştiriliyor.

Beni görmek istemediğini hatta benden hiç hoşlanmadığını biliyorum. 15 yıl kadar önce internette beni buldu, biraz mesajlaştık. Sıkı bir kemalist, varsın öyle olsun. Bana karşı büyük tepkisi vardı ve ciddi psikolojik sorunları yazışmada bile belli oluyordu.

Olayların ve büyüdüğü çevrenin insanı doğal olarak şekillendirdiğini ama insanın zaman içinde bunlardan kendini kurtarabileceğine inanırım. Kolay değildir, sert mücadele gerektirir ama yapılabilir. Hele de İzmir'de büyümüş, ODTÜ bitirmiş bir insanın bunu yapabilmüş olması gerekirdi. Yapamamış, belki yapmayı bile istememiş. Kendisi bilir. Sonra bağımız kesildi.

Böyle bir durumda merak edince ne olacak, bir şey mi olacak?"

Bir şeyi çözemeyeceksen, arkada bırakırsın ve o çözümsüzlükle birlikte yaşamayı öğrenirsin. Bunun en iyi yolu da hayatı büyütmek ve böylece o sorunun gittikçe daha az yer tutmasını sağlamaktır.

1976'da bir Engin isem bugün diyelim ki dört oldum. Eğer birde kalsaydım, bu sorun beni ciddi olarak rahatsız ederdi, burası açık.

Herhangi bir sorunda yapabileceğin bir şey yoksa, sorunu geride bırakmak en iyisidir. Aksi durumda kendinizi yer durursunuz ve bir şey de yapamazsınız.

Benzerini ikinci kızım da yaşadım ama bu sefer yapabileceklerim vardı ve mükemmel denilemese bile yaptım. Bu aynı zamanda onun da becerisidir. 15 yaşında stratejik bir karar vererek annesini bıraktı. Kızda yetenek var, ben sadece yeteneğin yolunu açtım ve asla annesine karşı da kıskırtmadım. Psikolojik olarak dengeli, fizik mezunu, hemen iyi de bir işe girdi, bundan sonra ne yaparsa yapar artık...

Sevgilerine filan hiç karışmadım, tabii ki olacak...

Hayat ikimiz için de kolay olmadı ama sonuçta başarı yaşanan zorlukları unutturmasa bile

geriye itiyor.

Psikolojik olarak az yıpranmanın önemli temellerinden birisi de kimin hakkınızda ne düşündüğüne fazla aldırmamak olsa gerektir. İleriye, daima ileriye, isteyen istediğini düşünebilir.

Bunun için istemek yetmiyor, bedenen ve fiziksel olarak uygun durumda olacaksınız.

Yaş 60 diyelim ve yağ tulumu gibi bir bedene sahipseniz, olmaz tabii...

Böyle bir bedenle dağlarda çiçek toplayıp "aslında savaşıyorum abiler" diyebilirsiniz. Memlekette salak sayısı az değil, varsın inansınlar, ne yapayım yani...

Bedeniyle bir şey yaptığını iddia edenin, bedeni buna uygun olmak zorundadır.

Sen daima ileriye; belli mi olur, düşünebilirsin de, kalkarsın ve daima ileriye...

Düşmez kalkmaz bir Allah demişler, öyle değil mi?

Geçenlerde bir yazıda belirtmiştim: geçmişi düşününce yoruluyorum, bu nedenle de düşünmemeye çalışıyorum. İnsan hatalarından öğrenmelidir ama özellikle başarılarını geride bırakmalıdır, aksi durumda ilerlemeniz yavaşlar. Tabii ki onlara sırtını dayamak gerekir ama o kadar...

İnsan başka türlü kendini aşamaz.

Kendinizi aşınca, bunu hissedince, o yıpranmış insan büyük oranda geride kalıyor.

Her mücadele insanı şu veya bu oranda yıpratır; sonuçta başarı kazanıp kendinizi aştınız mı, yıpranan geride kalır.

Garip bir anlayış olabilir ama böyle düşünüyorum.

70 sonrası da bu temelde şekilleniyor.

Dedim ya, 25 yaşındayken beş yıl sonrası için bile plan yapamazdım.